

บทที่ 4

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดระยอง ที่มีต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบล" ครั้งนี้ ได้ให้ความสนใจ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้นำการปกครองท้องถิ่น ที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาและให้เจริญก้าวหน้า และจำเป็นต้องปฏิบัติการพัฒนาตำบลตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษาลักษณะความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่มีต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบล และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านกับระดับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ โดยสำรวจความคิดเห็นของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน ที่ปฏิบัติงานในสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดระยอง ที่มีต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เฉพาะที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกระทบต่อพัฒนาตำบลเท่านั้น

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาไว้ 2 ประการคือ กำนันผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่เห็นว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้ตำบลมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นและ คุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล อายุการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และสภาตำบล และอายุการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน และมีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบล ซึ่งผู้วิจัย

ได้กำหนดให้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ความถี่ร้อยละ และสถิติค่าไควสแควร์ จากโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการทดสอบสมมติฐานข้างต้น

ลักษณะแบบสอบถามในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด คือแบบสอบถามความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อพระราชบัญญัติสภาตำบล และแบบสอบถามความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 3537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล ซึ่งมีผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

ผู้ตอบผลแบบสอบถามความคิดเห็นของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้าน มีสถานภาพสมรส และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอน-ปลาย มีอาชีพทำสวน โดยมีรายได้เฉลี่ย 50,000-100,000 บาทต่อปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีอายุดำรงตำแหน่ง ในองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เกิน 1 ปี และ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะมีอายุการดำรงตำแหน่งกำนันผู้ใหญ่บ้าน 3-5 ปี และกำนันผู้ใหญ่บ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความคิดเห็น เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล

สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนมากเป็นเพศชาย ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านมีสถานภาพสมรส มีการศึกษาขั้นสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอน-ปลาย มีอาชีพทำสวน โดยมีรายได้ 10,000 - 500,000 บาทต่อปี ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาตำบล มีอายุการดำรงตำแหน่งในสภาตำบลจนถึงปัจจุบัน 1 ปีขึ้นไป และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีอายุการดำรงตำแหน่งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน จนถึงปัจจุบัน 3-5 ปี และกำนันผู้ใหญ่บ้านผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีความคิดเห็น เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล

ผลการศึกษาด้านความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหาร

ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลทางด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล อายุการดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล และอายุการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกำนันผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล ในขณะที่คุณลักษณะส่วนบุคคลทางเพศ ตำแหน่ง และสถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตำบลจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

สำหรับผลการศึกษาทางความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนันผู้ใหญ่บ้าน กับความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ทางด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่ในสภาตำบล อายุการดำรงตำแหน่งในสภาตำบล และอายุการดำรงตำแหน่งของกำนันผู้ใหญ่บ้านมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ. 2537 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านจังหวัดระยอง ที่มีต่อ พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล” ครั้งนี้ แม้ผลการศึกษาจะเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดระยอง ส่วนใหญ่เห็นว่า พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 จะช่วยส่งเสริมให้การพัฒนาตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ตำบลมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น อันเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทางการเมืองในระดับชาติต่อไป และคุณลักษณะส่วนบุคคลของกำนันผู้ใหญ่บ้านทางด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ตำแหน่งหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล อายุการดำรงตำแหน่งใน

องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล และอายุการดำรงตำแหน่งของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกำนันและผู้ใหญ่บ้านต่อพระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนา ตำบล แต่การปกครองท้องถิ่น โดยเฉพาะสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะมี ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องปลูกฝังพื้นฐานทางการศึกษาให้กับกรรมการ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ปัจจุบัน กรรมการสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนส่วนมาก ยังขาดความรู้และความสนใจในด้านกฎหมาย ระเบียบและด้านวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ถึงแม้ว่ากรรมการสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถเสนอ โครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดีก็ตาม แต่กรรมการ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลก็ยังไม่สามารถจัดทำ โครงการหรือควบคุมการ ดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพเพียงพอ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาและข้อบกพร่องมากมาย นอกจากนี้ในด้านระเบียบวิธีปฏิบัติแม้ว่าสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง แต่ขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายประการยังต้องมีการ กำหนดจากรัฐบาลกลาง จึงทำให้ขั้นตอนในการปฏิบัติมีมากเกินความจำเป็น โดยเฉพาะด้านการเงินและการอนุมัติโครงการ จึงทำให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบลไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัว

นอกจากนี้ในการพัฒนาตำบลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ ตำบลมีความเจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่นและ พัฒนาการเมืองในระดับชาตินั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างการมีส่วนร่วมของ ประชาชนให้เกิดขึ้นและฝังอยู่ในจิตสำนึกของประชาชน ซึ่งในการสร้างการมีส่วนร่วม ของประชาชนนั้นจะต้องคำนึงถึงเงื่อนไขสำคัญ 4 ประการ ดังนี้คือ

1 ระดับเทคโนโลยี ความแตกต่างระหว่างเทคโนโลยีที่ชาวชนบทคุ้นเคย หรือมีใช้อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล จะเป็นเงื่อนไขสำคัญของการ มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล การพัฒนาที่ใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยาก สลับซับซ้อนไปกว่าที่ใช้อยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลมากนัก และวิธี

การทำงานและใช้ทรัพยากรในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลและคนในท้องถิ่นแล้ว การพัฒนาตำบลนั้นจะมีประชาชนเข้าร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ มาก

2 ระดับของรายได้องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล การที่องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลมีรายได้น้อยก็เป็นข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งของการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบลของประชาชนในชนบท ดังนั้น การพัฒนาตำบลควรได้รับเงินสนับสนุนจากงบประมาณส่วนกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับของการตัดสินใจด้วยตนเองจะเป็นไปมากที่สุดย่อมขึ้นอยู่กับการมีเงินทุนเป็นของตนเองด้วย ทั้งนี้ อาจเกิดขึ้นได้จากการที่รัฐบาลจัดสรรเงินเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลตัดสินใจกำหนดการใช้จ่ายได้เอง ซึ่งอาจเริ่มได้โดยเงินทุนไม่มากนัก อีกทางหนึ่งก็คือ การที่องค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลเหล่านั้นมีรายได้เป็นของตนเอง ซึ่งต้องรวมอยู่และประสานกับแผนพัฒนาตำบล

3. ระดับของอำนาจ กลุ่มคนที่มีบทบาทรวมในการพัฒนาตำบลจะมีระดับของอำนาจที่แตกต่างกันไป จากสภาพในปัจจุบันนี้ปรากฏว่ากลุ่มข้าราชการจะมีบทบาทรวมในการพัฒนาตำบลมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะอำนาจที่แผ่เร้นอยู่ในตัวข้าราชการในแง่ของตำแหน่ง เกียรติยศ ความเคารพนับถือมีเหนือกลุ่มอื่น ๆ นอกจากนี้ คณะกรรมการต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ส่วนใหญ่เป็นคนมีฐานะดี แม้ว่าชาวชนบทยากจนจะได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาตำบลบ้าง แต่ก็ไม่อยู่ในฐานะที่จะตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาตำบล จะเห็นได้ว่าบุคคลในคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลจะเป็นบุคคลที่มีฐานะดี หรือมีความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบล ถึงแม้ว่าจะมีคนจนอยู่ในคณะกรรมการบ้าง แต่ก็ไม่ได้มีส่วนในการตัดสินใจหรือมีส่วนในการควบคุมเงินทอง

4. ความสอดคล้องระหว่างปัญหาและความต้องการของประชาชน จุดมุ่งหมายสำคัญ ประการหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล การที่ชาวชนบทยากจนจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ก็ต่อเมื่อเขารู้สึกว่าการพัฒนาตำบลได้ให้ในสิ่งที่เขาต้องการ หรือแก้ไขปัญหาที่เขาเผชิญอยู่ได้ ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุดที่จะรู้ว่าชาวชนบทยากจนต้องการอะไรก็คือ การสอบถามจากตัวเขาเอง ดังนั้น การพัฒนาตำบลจึงต้องมีการวางแผนงานตั้งแต่แรก

ร่วมกันระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะการที่คนยากจนจะเข้าร่วมในการพัฒนาตำบลได้จริงหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าเขาเหล่านั้นได้ร่วมตั้งแต่ “เริ่มคิด” หรือไม่ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีส่วนร่วมทำให้ชาชนบทยากจนมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาที่เขาประสบอยู่ อันก่อให้เกิดปัญหาความยากจนขึ้น และที่สำคัญคือ ให้ความเข้าใจในความจำเป็นที่จะกำหนดลำดับความสำคัญก่อนหลัง และความเหมาะสมของความต้องการอันจะเป็นไปตามความจำเป็นของการดำรงชีพ และการพัฒนาคุณภาพของชีวิต

จากที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ก็พอจะมองเห็นได้ว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาตำบล สามารถแยกออกได้ 3 ประเภท คือ ประชาชนในชุมชน ผู้นำท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้น จึงพอจะสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาตำบล เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งของความสำเร็จในการพัฒนาตำบล

จากที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงข้อเสนอแนะส่วนหนึ่งที่จะส่งเสริมให้สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับการปกครองของประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม จากการศึกษา พบว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีไม่มากนัก ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล เริ่มประกาศใช้เมื่อ 2 ธันวาคม 2537 ดังนั้นผู้ศึกษาหวังว่า การศึกษาเรื่อง “ความคิดเห็นของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดระยองที่มีผลต่อพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตำบล” ครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป